

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Mare æneum, quod Salomon in templo fieri, & collocari iussit describitur,
& quomodo baptismi typus fuerit, explicatur. Sectio VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Mare aneum, quod Salomon in templo fieri, & collocari iussit describitur, & quomodo baptismi typus fuerit, explicatur.

S E C T I O VIII.

I. Siquidem communis expositio, ut paulo ante diximus, mare, hoc visum ad Sacramentum baptismi refert, ac plerique interpretes hoc loco allusionem fieri existimant, ad mare illud aneum, quod inter alia templi utensilia Rex Salomon fieri mandavit, ad similitudinem videlicet illius anei, quod Moyses ex præcepto Dei in tabernaculo posuit, Exodi 30. in eoque typo præclara repetiuntur Baptismi Symbola, non erit, credo, iniucundum eius maris descriptionem paucis ante oculos proponere, quemadmodum refertur 3. Reg. 7. & 2. Paral. 4. Primum igitur, hoc mare erat vas quoddam aneum rotundum, quod propter sui magnitudinem mare dicebatur, consuetudine Hebræorum, qui quamlibet magnam aquæ cõgregationem consueverunt mare dicere, factumque erat hoc vas opere fulorio. Secundò, Diameter huius vasis ab vna extremitate labij vsque ad aliam, erat decem cubitorum: altitudo, siue profunditas, à fundo videlicet vsque ad labiũ, quinque cubitorum, atque adeo erat totum mare veluti media sphaera; ita ut si alterum vas æquale illi supponeretur, efficeretur integra ac perfecta sphaera. Quam ob causam Iosephus lib. 8. antiq. cap. 3. ait, habuisse schema, id est, figuram hemisphaerij: sit etiam ut ambitus huius vasis in ipso labio esset vnus & triginta cubitorum, & ferè dimidij cubiti, siquidem periphèria cõtinet ter diametrum, & præterea septimam partem, quam negligens scriptura dixit, resticulam triginta cubitorum periphèriam maris cingere. Tertio, Crassitudo erat trium vnciarum, quemadmodum dicitur 3. Reg. 7. id est, vnus palmi, quemadmodum repetitur 2. Paralipomeon 4. quod interpretans Iosephus loco paulo ante citato docet, fuisse quatuor digitorum. Quarto, Labium maris erat quasi labium calicis, & quasi folium repandi lilij, id est, aliquantulum recuruatũ ad partem exteriorem. Quintò, In inferiori parte, vbi ambitus erat dumtaxat decem cubitorum, (cum enim esset veluti media sphaera, quò magis descendebatur à labio, & magis stringebatur, erant sculptura striata in duobus ordinibus aliquas imagines continentes. Sextò, Hoc mare erat locatũ supra duodecim boues aneos, quorũ capita & facies foras prominebant: reliquum verò corpus sustentando mari inseruiens intus latebat, qui boues dispositi erant per gyrum, eorũque tres ad Aquilonem, tres ad Occidentem, tres ad Meridiem, tres denique ad Orientem respiciebant. Postremò, Capiebat tria millia metretarum: continet autem metreta septuaginta duos sextarios, seu duodecim congios. Atque hæc de maris figura, iam ad allegoriam veniamus, quam egregie tractat Eucherius libro suo tertio in libros Regũ cap. 21. 22. & 23.

II. Igitur mare hoc aneum typus fuit Sacramenti baptismi, fuisse, quia ut ait Rupertus, grandi charitatis igne conflatus, & liquefactus Christus istam nobis gratiam effudit. Decem cubitis à labio vsque ad labium porrigitur propter denarium præceptorum numerum, quorum obseruatio fidelibus præcipitur. Rotundum erat in circuitu, ut orbis vniversus lauacro vitæ designaretur esse mundandus. Quinque cubitorum erat altitudo, quia quid quid quinque sensibus delinquimus, totum hoc nobis Dei gratia per ablutionem viuifici fontis remittit: seu ut vult Rupertus, quia paruulos vix ipsi quinque corporis sensibus functos in hoc mari mergit Ecclesia. Erat veluti media sphaera, quia fides quæ in baptismo recipitur, non sufficit ad perfectionem vitæ complendam, nisi mandatorum obseruatio

Exod. 30.

3. Reg. 7.
2. Paralip. 4.
Mare anei
figura.Diameter
&
profunditas.Iosephus.
Periphèria.Crassitudo.
3. Reg. 7.
2. Paralip. 4.

Euch. l. 3.

Rupertus.
Totius maris
anæ allegorica
expositio.
Fides sine
operibus non
sufficit ad
perfectionem.

obseruatio accedat in adultis, atque adeo si media sphaera fidei addatur altera media sphaera, quae ex operibus conficitur, perfecta Christianae vitae, imo & caelestis gloriae sphaera existeret: quod videtur allusisse Paulus, cum mandatorum obseruationem plenitudinem fidei appellauit dicens ad Hebr. 10. *Accedamus cum vero corde ad plenitudinem fidei.* Resticula cubitorum triginta mare ambit, cum Sacramentum baptismi pijs communire operibus studemus. Sculpturae scilicet, exempla sunt sanctorum per imagines in illis caelata, quae necesse est nos intueri, vt videamus quibus operibus sancti Deo placuerunt. Ideo autem duo sunt ordines, vt vtriusque testamenti heroës nobis ad imitandum ante oculos proponamus. Crassitudo maristrii est vnciarum: quia perceptio baptismi, fidei, spei, & charitatis praesidio continetur. Et quoniam baptismus in memoriam Dominicae passionis, & resurrectionis accipitur, quemadmodum docet Paulus ad Romanos 6. *Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: Consepulti enim sumus in illa per baptismum in mortem, vt quemadmodum surrexit Christus a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in nouitate vitae ambulemus.* Ideo maris labium quasi labium calicis dicitur, & quasi folium repandi lilij. Per labium namque calicis, gustus Dominicae Passionis exprimitur, quae per calicem significari consuevit, per folium autem repandi lilij, patefacta claritas resurrectionis indicatur: etenim lilium, quod comitante odoris iucundissima gratia, candidum foris calicem, intus aureum ostendit, apte gloriam resurrectionis insinuat.

Ad Hebr. 10. 22.

Sanctorum exempla.

Ad Rom. 6.

3. Dominicae Passionis gustus.

Duodecim boues, Apostoli sunt & Euangelistae, imò omnes diuini verba ministri, sic enim ab Apostolo appellantur, cum illud Deuteron. 25. illis accommodat: *Non alligabis os boui triturantis.* Nunquid, inquit, de bouis cura est Deo? an propter nos vtiq; dicitur: nam propter nos scripta sunt, quoniam debet in spe, qui arat arare, & qui triturat spei sua fructum percipere. 1. ad Corinth. 9. Hi igitur boues mare sibi superimpositum portant, cum iniunctum sibi Euangelij praedicandi officium diligenter implere curant. *Tres ad Aquilonem, tres ad Occidentem, tres ad Meridiem, & tres ad Orientem respiciunt,* quia in quatuor mundi partibus fidem praedicant Trinitatis. *Posteriora bouum intrinsecus latent,* quia qua mercede sancti praedicatorum remunerandi sunt, nobis, qui adhuc foris sumus omnino est occultum. Quae expositio etiam est D. Gregorij 2. part. cura pastoralis, cap. 5. Alteram vero addit Rupertus, quia videlicet non debemus respicere, quid aliquando fuerint Apostoli, sed quid per Christi gratiam facti sint. Igitur faciem intueamur, vt per eam & nos illuminemur: posteriora illa lateant vt non imitemur. Deniq; rectè baptismus non solum in mari vitreo, sed etiam in aëre exprimitur, propter fidem, quae in eo suscipitur, cuius in aëre fortitudo significatur, in vitro autem quod specillorum est materia, obscura cognitio, iuxta illud Pauli 1. ad Corinthios 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate.*

III.

Apostoli, & praedicatorum cur per boues significati. 1. Cor. 9.

D. Gregor. Rupertus.

1. Cor. 13.

III.

Exod. 30. 11.

Lycanus.

D. Gregor.

Quoniam vero labium illud aëreum, quod Moyses ex praecocepto Domini in tabernaculo collocauit, de quo agitur Exodi 30. & 31. Baptismum etiam adumbravit, illud ad eius naturam explicandam pertinet, quod Moyses illud fecisse dicitur de speculis mulierum, quae excubabant in ostio tabernaculi. In quem locum Lycanus, & communiter interpretes aiunt, deuotas mulieres solitas venire orationis causa ad ostium tabernaculi, earumque plurimas ornatu ac mundo muliebri reuinciantes, specula sua offerre consueuisse, e quorum capfulis aëreis existimant fuisse totum labium confectum, quamuis alij arbitrentur circa labium fuisse affixa specula, vt sacerdotes in illis sese intuentes, vultus sui maculas elucere, ea vero specula à deuotis mulieribus oblata: cuius rei mysterium D. Gregorius homil. 17. in Euangelia (quamquam illud ad confessionem referat) sic

Divina præcipit. *specula*, inquit, *n. uicium sunt præcepta Dei*, in quibus sese sancta anima semper aspiciunt. Et si que in eis sunt fœditatis macule, deprehendant, cogitationum uicia corrigunt, & quasi ex reddita imagine suos uultus componunt. Quæ Gregorij expositio contentanea est Iacobo Apostolo, qui in epistola sua canonica, cap. 1. Dei præcepta speculis comparauit illis uerbis, *si quis auditor est uerbi, & non factor, hic comparabitur uiro consideranti uultum naturæ suæ in speculo, considerauit enim se & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit.*

V. Aduerte autem, Apostolum subtiliter eum, qui auditor est uerbi, & non factor, non fœmine se in speculo intuenti, (quod magis proprium ad rationem similitudinis uidebatur) sed uiro comparasse, ut rem magis exprimeret: fœmina enim diu & curiosè in contemplanda facie in speculo immoratur: uir autem quali curiosum, & per transennam, non usque ad eadē deī uis compositione curiosus: ut igitur Apostolus, minimè curiosam negligentis hominis contemplationem sui in diuinorum mandatorum speculis exprimeret, eum non fœminam, sed uiro se in speculo intuenti comparauit: unde rectè subiungit: *Et statim oblitus est qualis fuerit*, quoniam propter intuenti & contemplandi celeritatem non potuit imaginem sui in animo imprimere, atque adeo citò labente effigie, statim quàm deformis turpisque sit, obliuiscitur, sequitur; *Qui autem perspexerit in lege perfectæ libertatis, & permanserit in ea*, hoc est, qui in Dei mandatis sese tanquam in speculis intuebitur, & permanserit in ea: hoc est curiosè sese fuerit intuitus ad ea obseruanda: id quod uel ipsa Græca uox manifestè declarat: etenim pro *perspexerit* est Græcè *ἰδὼν*, cuius ea vis est, capite inclinato & obliquato perspicere intueđi studio. Aliam eius rei expositionem affert Rupertus lib. 2. super Leuiticum cap. 3.

Rupertus. ubi docet *specula mulierum esse exempla sanctarum animarum*, quæ tanquam pulchræ mulieres Deum amatorem suum querentes exgubabant in ostio tabernaculi cælestis nondum aperti, quandiu sacerdos magnus Christus non erat uentus. *Expedit igitur*, inquit Rupertus, *ut ingressuri cæleste tabernaculum sacerdotes lauent manus suas ac pedes in his sanctarum animarum speculis, in fide scilicet & obedientia Abrahamæ, caterorumque uirtutibus limpidissimè, manus inquam suas, ac pedes, id est, opera simul, & cogitationes, quæ tanquam puluis pedibus, ita sensibus mentis adherent.*

Quidnam significant quatuor animalia plena oculis
intus, ante & retrò.

SECTIO IX.

I. IN medio, & in circuitu sedis uidit Ioannes quatuor animalia plena oculis, ante, retrò, & intus, senas alas habentia in circuitu, quorum primum erat simile leoni. Secundum simile uitulo. Tertium, habens faciem quasi hominis. Quartum denique simile Aquilæ uolanti. Quam animalium uisionem eandem esse cum illa, quæ Ezechiel. lib. 1. apparuit, non nihil tamen in quibusdam uarietatem inferius ostendemus.

II. Prima igitur expositio est Lyrani, quam etiam affert frater Petrus Aureolus Cardinalis Minorita, in commentarijs super Apocalypsim, designari per hæc quatuor animalia, quatuor sedes Patriarchales, nimirum Hierosolymitanam primam, quæ leoni similis dicatur, propter constantiam Apostolorum, qui ibi primùm Christi resurrectionem constantè prædicarunt. Antiochenam secundam, expressam uitulo, quia colla per obedientiam subdidit Apostolorum iugo Hierosolymis commorantium; in eaque primū discipuli uocati sunt Christiani, Actuum